

หนังสือสารานุกรม
ที่
นำออกพิมพ์ครั้งแรก

บทกลอนกล่อมเด็ก

ฉบับดอบ

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ไทย ถนนรองเมือง

เมื่อปีออก พ. ศ. ๒๔๖๓

คำนำ

ข้าพเจ้าเคยได้รับคำถามบ่อย ๆ ว่าเมื่อไรจะรวบรวมบทกลอน
กล่อมเด็กไทยพิมพ์เป็นหนังสือเหมือนเช่นเขามักทำในประเทศอื่น เพราะ
ประเพณีกล่อมเด็กเป็นของมีทุกชาติทุกภาษา จึงมักมีบทกลอนแต่ง
สำหรับกล่อมเด็กด้วยกันทั้งนั้น ควรจะรวบรวมของไทยเราพิมพ์ขึ้น
บ้าง ข้าพเจ้าเห็นชอบด้วย ได้ตั้งใจว่าจะต้องให้รวบรวมแต่ยัง
ติดธุระอื่นก็รอม่า ครั้นเมื่อเร็ว ๆ นี้พบหนังสือเรื่องเยาวพจน์ของนาย
โมราทหรมหาดเล็กมีอยู่ในหอพระสมุดฯ จึงนึกได้ว่านายโมราเขา
ได้เคยรวบรวมบทกลอนกล่อมเด็ก แต่งเป็นเรื่องเยาวพจน์ แต่เมื่อ
ข้าพเจ้ายังรับราชการอยู่ด้วยกันกับเขาในกรมทหารมหาดเล็กเมื่อปีออก
พ. ศ. ๒๔๒๗ แต่เพราะช้านานมากกว่า ๓๐ ปีแล้ว จึงได้ลืมเสีย.

ในเรื่องเยาวพจน์นายโมราเขาบทกลอนกล่อมเด็กคงเป็นกระที่แต่ง
โดยฉันทลักษณ์แต่บทละครขึ้นเป็นเรื่อง (ข้าพเจ้าหวังใจว่าคงจะมีโอกาสพิมพ์
หนังสือเยาวพจน์นี้ ให้ท่านทั้งหลายได้อ่านจำนวนนายโมราสักครั้ง ๑)
แต่เรื่องเยาวพจน์ไม่ตรงกับความต้องการที่กล่าวข้างต้น คือต้องการ
การแนะนำแต่ตัวบทกลอนกล่อมเด็กเท่านั้น บทกลอนกล่อมเด็กที่นาย
โมรารวบรวมไว้ก็ยังมีน้อย เพราะเขาต้องการเพียงจะเอาเป็นกระที่
ความ ถึงกระนั้นก็พอเป็นประโยชน์ที่จะเอามาตั้งตนรวบรวมต่อไปได้
ข้าพเจ้าจึงฉวยดวงธรรมาภิรมณ์ (อีก จิตรกรถัก) ให้เป็นผู้รวบรวม
รวมใหม่ หดวงธรรมาภิรมณ์ได้คัดบทกลอนกล่อมเด็กจากหนังสือ
เยาวพจน์ของนายโมรา แลดูถ้าหาเรื่องดี ๆ มาเพิ่มเติม
ได้จำนวนบทกลอนกล่อมเด็กเบื้องต้นจำนวน ๑๖๘ บท เรียบเรียงจัดเป็น

สารบัญ

หมวดที่ ๑ บทเห่เด็ก

๑	เจ้าเหนือถมนุ ^๒	หน้า	๑
๒	เจ้าเหนือหม ^๒	”	๑
๓	เจ้าเหนือตะเอยด ^๒	”	๑
๔	เจ้าเหนือเย็น ^๒	”	๒
๕	พัดกระตาด	”	๒
๖	พัดกระตัด	”	๒
๗	โม่แป้ง	”	๒
๘	นกกระจับ	”	๓
๙	นกกระจาบ	”	๓
๑๐	นกตีฆม ^๒	”	๓
๑๑	นกเขาชัน	”	๓
๑๒	แมวหง่าว	”	๓
๑๓	นกเขาชัน	”	๔
๑๔	นกเขาเถื่อน ^๒	”	๔
๑๕	นกเอียง ^๒	”	๔
๑๖	นกคตงโครง ^๒	”	๔
๑๗	นกขมน ^๒	”	๕
๑๘	นกกระทง	”	๕

๑๘	แมวเหมียว	หน้า	๕
๒๐	ตุ๊กแก	"	๕
๒๑	ตุ๊กตาราชวดี	"	๖
๒๒	ขนมเน่งม้า	"	๖
๒๓	ทราบดีวดี	"	๖
๒๔	โมเ	"	๖
๒๕	โนเน	"	๗
๒๖	ครีตคีตค้อย	"	๗
๒๗	ดีดัด	"	๗
๒๘	เรือเด่น	"	๗
๒๙	ซุนทะเลตะลอก	"	๘
๓๐	ตุ๊กตาราชวดีทะเล	"	๘
๓๑	นกกระทง	"	๘
๓๒	กาเหว่า	"	๘
๓๓	นาฬิกาคนดก	"	๑๐
๓๔	วัดโบสถ์	"	๑๐
๓๕	วัดสิงห์	"	๑๑
๓๖	วัดสิงห์	"	๑๑
๓๗	วัดโตนด	"	๑๑
๓๘	ตุ๊กตาราชวดีแพ	"	๑๑

๓๙	เดือนหงาย	หน้า	๓๒
๔๐	จะไปคล้องช้าง	„	๓๒
๔๑	จะไปทำพดด้วง	„	๓๓
๔๒	ตกดาวชาวเหนือ	„	๓๓
๔๓	เดือนหงาย	„	๓๓
๔๔	จะไปทำม้วง	„	๓๔

หมวดที่ ๒ บทปดอบเด็ก

๑	จิงโจ้	หน้า	๓๕
๒	เท่งเต็ง	„	๓๕
๓	เท่งเต็ง	„	๓๕
๔	โพนเพน	„	๓๕
๕	โพนเพน	„	๓๖
๖	โงกเงก	„	๓๖
๗	เดื่อขำผาก	„	๓๖
๘	จักรจี้	„	๓๗
๙	คั้งไซ้	„	๓๗
๑๐	ไก่อ่แรน	„	๓๗
๑๑	แม่ไควรมา	„	๓๗
๑๒	คบบื้อ	„	๓๗

๑๓	กา ๆ	ฟ้า	๑๗
๑๔	กา ๆ	„	๑๗
๑๕	กาเข็ยกา	„	๑๗
๑๖	กาเข็ยกา	„	๑๗
๑๗	นกเข็ยง	„	๑๗
๑๘	นกเข็ยง	„	๑๗
๑๙	นกเข็ยง	„	๑๗
๒๐	เด็กเข็ยพาย	„	๒๐
๒๑	เด็กเข็ยพาย	„	๒๐
๒๒	ตะตุงตุงแซ่	„	๒๐
๒๓	หัดเข็ย	„	๒๐
๒๔	บักกะทาวา	„	๒๑
๒๕	กระด้าย	„	๒๑
๒๖	ชีแเว	„	๒๑
๒๗	กุก ๆ ไก่	„	๒๑
๒๘	คึดคึด	„	๒๑
๒๙	คึดคึด	„	๒๑-๒๒
๓๐	ตะเตงหนึ่ง	„	๒๑-๒๒
๓๑	ไต่	„	๒๑-๒๒
๓๒	ครีคึดคึด	„	๒๑-๒๒

๓๓	ตรีศคคคค	ฟ้า	๒๒
๓๕	แหงะแหง	„	๒๓
๓๕	จับปด้า	„	๒๓
๓๖	เมื่อโน้น	„	๒๓
๓๗	เนิบเนิบ	„	๒๓
๓๘	โตงเตง	„	๒๓
๓๘	กะปะกะปด	„	๒๔
๔๐	หมบหมบ	„	๒๔
๔๑	ใครอ้อมก่อน	„	๒๔
๔๒	ชย่องก่องกรวย	„	๒๔
๔๓	หัวปดาก	„	๒๔
๔๔	หัวโด้น	„	๒๕
๔๕	หัวจุก	„	๒๕
๔๖	ข้าเจ้าหงษ์	„	๒๕
๔๗	ข้าเจ้าหงษ์	„	๒๕
๔๗	โหนชิงโหนข้า	„	๒๕
๔๘	เต็ก ๆ เขย	„	๒๖
๕๐	หม่องเหม็ง	„	๒๖
๕๑	หนบหนบ	„	๒๖
๕๒	โย่นโย่น	„	๒๖

๕๓	โยนยาว	หน้า	๒๖
๕๔	มดิงมดิง	"	๒๗
๕๕	เจ้าการะเกด	"	๒๗

หมวดที่ ๓ บทเด็กเล่น

๑	ขุด	หน้า	๒๘
๒	ขุด	"	๒๘
๓	รี ๆ เข้าตำ	"	๒๘
๔	หุเขยกาง ๆ	"	๒๘
๕	โก่ตง	"	๒๘
๖	โก่นอนมด	"	๒๘
๗	เขยงเกงกอย	"	๒๘
๘	งเขย	"	๒๘
๙	ข้างเขยข้าง	"	๓๐
๑๐	ข้างเขยข้าง	"	๓๐
๑๑	ผัดเจ้าพ่อ	"	๓๐
๑๒	ผัดพ่อผัด	"	๓๐
๑๓	โตให้ทัน	"	๓๑
๑๔	ใครโตให้ทัน	"	๓๑
๑๕	หื้อหื้อขวัญ	"	๓๑

๑๖	ชื่อย่อหัวข้อขวัญ	หน้า	๓๓
๑๗	ไม้หนึ่ง	"	๓๓
๑๘	นกเขย	"	๓๒
๑๙	คารอดคปอดแฝง	"	๓๒
๒๐	นระป้อย	"	๓๒
๒๑	แม่ว้าย	"	๓๓
๒๒	โพงพาง	"	๓๓
๒๓	ขุ่มมรด	"	๓๓
๒๔	ตะเข้ตะโอง	"	๓๓
๒๕	จัจจัจจวด	"	๓๓
๒๖	จัจจมะเขือเปราะ	"	๓๔
๒๗	จัจจดอกเข็ม	"	๓๔
๒๘	จัจจเม็ดขนุน	"	๓๔
๒๙	จัจจมะเขือพวง	"	๓๕
๓๐	จัจจใบโพ	"	๓๕
๓๑	จัจจดอกแค	"	๓๕
๓๒	ซักด้าว	"	๓๕
๓๓	แก้วตะตะเฝย	"	๓๖
๓๔	ไครตต	"	๓๖
๓๕	มคคระนอย	"	๓๖

๓๖	มดตะนอย	หน้า	๓๖
๓๗	กะเกย	"	๓๖
๓๘	กะเกย	"	๓๗
๓๙	ตุ๊กตัก	"	๓๗
๔๐	โยธำ	"	๓๗
๔๑	แมงมุม	"	๓๗
๔๒	ผงเข้าตา	"	๓๗
๔๓	จูบแฉง	"	๓๗
๔๔	บีดตา	"	๓๗
๔๕	ฮ้ายโมง	"	๓๗
๔๖	นกกกระจอก	"	๓๗
๔๗	นกกกระจอก	"	๓๗
๔๘	หahaha	"	๓๗
๔๙	มัตตัก	"	๓๗
๕๐	อะไรในโก	"	๓๗
๕๑	แม่ศรีดำตะ	"	๔๐
๕๒	แม่ศรีดำหงษ์	"	๔๐
๕๓	แม่ศรีดำคร	"	๔๐
๕๔	คนทรง	"	๔๐
๕๕	คอกไม้	"	๔๑

๕๖	ขอเชิญเสด็จ	หน้า	๔๓
๕๗	เชิญพระองค์ดีทิศ	„	๔๓
๕๘	เชิญพ่อบุญคง	„	๔๓
๕๙	ผู้ตง	„	๔๓
๖๐	หนู	„	๔๒
๖๑	นางหนูปากชวด	„	๔๒
๖๒	ถึงตม	„	๔๓
๖๓	นางแมง	„	๔๓
๖๔	จันทร์เจ้า	„	๔๓
๖๕	จันทร์เจ้า	„	๔๔
๖๖	เทวดา	„	๔๔
๖๗	♯ บันเมฆ	„	๔๕
๖๘	ฝนตก	„	๔๕
๖๙	พระจันทร์เจ้าชา	„	๔๕

หมวดที่ ๑

บทเห่เด็ก

๑ เจาเนือถะมน

๑ เจาเนือถะมนเอษ เนือเจาอุ้นเหมือนถัด
แม่มให้ใหญ่ ไคตอง เนือเจาจะหมองดี
ทองดีเจาคนเดียว เอษ

๒ เจาเนือนุ่ม

๑ เจาเนือนุ่มเอษ อุ่มเจาจักจะเคยมี
ดวงดงเดี่ยบังเกิดหรือ บุญญาเจาคนเดียว เอษ

๓ เจาเนือถะเอียต

๑ เจาเนือถะเอียตเอษ ข้างเข้าในพระเนียด
แม่มให้เจ็ดใบหู ข้างพลายคกหัวมัน
มันคดงเฟนบัวชยุ แม่ห้ามไว้มิให้หู
บุญชูเจาคนเดียว เอษ

๘ นกกระจิบ

- ๑ เจ้านกกระจิบเขย บินมาตีบ ๆ เทียมเมฆ
ตัวไหนจะเป็นเอก การเวกเจ้าตัวเดียว เขย

๙ นกกระจาบ

- ๑ นกกระจาบหัวเห็ดทองเขย คาบเข้านาเมืองมาตองรวง
คามมาว่าจะทำนาหุดวง แก้มพวงเจ้าคนเดียว เขย

๑๐ นกตีฆมภู

- ๑ เจ้านกตีฆมภูเขย มาจับอยู่ที่ไม่เรียว
รังคอยครีตกิดเดียว อ้ายบดคเดียวเดียว เขย

๑๑ นกเขาน้ำ

- ๑ เจ้านกเขาเขย ขันอยู่แต่เข้าจนเที่ยง
พระสุริยาม่ายเบี่ยง เที่ยงแล้วจงนอนเปิด เขย

๑๒ แมวหง่าว

- ๑ อ้ายแมวหง่าวเขย ตัวมันยาวน้อย ๆ
เด็กนอนไม่หลับ มากินคัมเดียวสักหน่อย
หนึ่งเกิดอ้ายแมวหง่าว เขย

๑๓. นกเขาชน

- ๑ เจ้านกเขาชน
ชนคางเดชะจากนบ
ชนเกิดจะพังเสียงเด่น
เพื่อเยนเจ้าคนตวยว เขย

๑๔. นกเขาเดือน

- ๑ เจ้านกเขาเดือน
ให้เจ้าอวยเรือนเตียงนอน
แม่จะไปขายของ
เตียงนอนเกิดพ่อคุณ เขย

๑๕. นกเอียง

- ๑ เจ้านกเอียง
ชนปีกเจ้าเกิดตงทางกตม.
จับอยู่ที่ท้ายต้นม
เขวกตมเจ้าคนเคียว เขย

๑๖. นกคั้งไกรง

- ๑ เจ้านกคั้งไกรง
มันมาชิงโพรงนกเอียง
เห็นเจ้าของเขา
มันกดทับหันหน้ามาเถียง
ร้องอ้อยอิตเอียงอิตเอียง
เถียงเจ้าของเขา เขย

๑๗ นกขมิ้น

- ๑ เจ้านกขมิ้นเห็ดองอ่อนเฮย คำแต่ัวจะนอนที่ตรงไหน
จะนอนไหนก็นอนได้ สุ่มทุมพุ่มไม้ก็เคยนอน
ดมพระพายชายพัดมาอ่อน ๆ เจ้าเคยจรมานอนวัง เฮย

๑๘ นกกระทง

- ๑ เจ้านกกระทงเฮย ทำกันตุง ๆ ว่าจจะไข
ด้านพ้อมให้ใบใหญ่ ไขได้ไข่นกกระทง
ด้วยไข่ของมันโต เท่าแดงโมบางตะมุง
ไขहतันตงคังแดง เจ้านกกระทงก็บินไป เฮย

๑๙ แมวเหมียว

- ๑ อ้ายแมวเหมียวเฮย แยกเขี้ยวยิงฟัน
เดื่อปตาหน้าตั้ง กัดกันกับแมวเหมียว เฮย

๒๐ ตุ๊กแก

- ๑ อ้ายตุ๊กแกเฮย ค้างมันตายพร้อย ๆ
งเขี้ยวตัวน้อย ห้อยหัวตงมา
เด็กนอนยังไม่หลับ กินคัมเสี้ยเถิดวา
อ้ายตุ๊กแก เฮย

๒๑ ลูกสาวชาวใต้

- ๑ ลูกสาวของใครเอ่ย ลูกสาวของชาวใต้
มีห้องค้องใต้ ดำแก่ใจอุแม่น่า

๒๒ ขนมนั่งม้า

- ๑ ไช้ทะเลไช้ทะเลลึก ดุกชั้นแต่ดัก ทำขนมนั่งม้า
ผิวค้เมี้ยก้ดำ ขนมนั่งม้า ก็คาหม้อแกง เอย

๒๓ ทรามสวาทิ

- ๑ เจ้าทรามสวาทิเอ่ย ใจแม่จะขาดอยู่รอน ๆ
ใจแม่จะขาดเค็ด ดงชั้นละเจ็ดแปดท่อน
ขวัญอ่อนเจ้าคนเค็ยว เอย

๒๔ โมเอ

- ๑ โมเอเอย ไปทะเลเมาคดิน
มงหยุดพักเสี้ยก่อน เข้าจอนอนเสี้ยดักคิน
พอให้ห้ายเมาคดิน คินแล้วจิ้งค้อยไป เอย

๒๕ โนเน

๑ โนเนเฮยโนนาค ตั้มมกฺกุปตาด จะพาดไว้ที่คั่นอะไรดี
 ตั้มมกฺกุปตาด พาดไว้ที่คั่นจำมี ผิดไม่รักไม่ใคร่
 ก็มาไปเสียดกับพี่ โอชาเจ้าโนเน เฮย

๒๖ ทวิตตัตต้อย

๑ ต้อยทวิตตัตต้อย เขาตัวไปห้อย
 ที่คั่นโต้นคางคก กินยาว่าจะให้ตุ๊กตก
 เจ้าโต้นคางคก ออกจะแตกตาย เฮย

๒๗ ดีสัตว์

๑ ดีเฮยเจ้าดีสัตว์ เจ้าปลุกคั่นกรวดไว้ ริมท่า
 ตมพระพายชายพัด ตะลอกก็ซัดอยู่น่า ๆ
 ตัวน้อยเดินมา จับหน้าเจ้าเป็นนวด เฮย

๒๘ เว็ดเด็น

๑ เว็ดเฮยเว็ดเด็น ยาวตามเด็นดิบห้าวา
 จอดไว้ที่หน้าท่า คนก็ตงอยู่เต็มดำ
 หัวจอดอยู่บางกอกน้อย ท้ายก็ย้อยอยู่ปากน้ำ
 คนก็ตงเต็มดำ พายก็จามาฉับ ๆ

พวยดำแดงพวยแดง
พวยมาอยู่หทัย ๆ
เรือกัดมดงท่าจัน
เสี้ยเข้าแต่เสี้ยของ
เห็ดอแต่ผ้าเช็ดหน้า
ยั้งแต่ปดาสถิต

เปนแต่งมีกแมตงทับ
ว่าจะไปรับนางสิบสอง
มาป็นขันอ่าวแมกตอง
น้องชายก็ไม่คิด
ของเจ้าพระยาต้นคิด
คิดตัวอูแม่นา

๒๙ ขุนทะเลระตอก

๑ ไชยะเห่เห่ให้
กตั้นชัตมาเหมือนจอก
พดักพ่อเดพดักแม่
ค่อเคิมนากด้าแขง
เสี้ยงเจ้าไฉ้เอาบุญ

เจ้าขุนทะเลระตอก
ระตอกชัตมาเหมือนแหน
เสี้ยงเจ้าไฉ้จะเอาบุญ
มีเรียจแรงจะแทนคุณ
เจ้าขุนทะเลระตอก เอย

๓๐ ลูกสาวชาวทะเล

๑ ไชยะเห่เห่ให้
ว่ายน้ามาตามเรา
จะราเรือคอยรับเรา
มาเข้าในห้อยนอน เอย

ลูกสาวของชาวทะเล
จะจอกเรือไฉ้รอทว่า
จะรับขวัญนวดเจ้า

๓๑ นกกระทง

๑ เห็นเขามาจะกด้าว
 ไซ้มันโตเห็ดโศได
 จะว่าปดฤกษ์ไม่ได้
 ด้านพ้อมให้ใหญ่ ๆ
 ไซ้หัดนั่งตำผดุง

ถึงเรื่องราวเจ้านกกระทง
 เท่ากับแดงโมบางตะมุง
 เพราะทางนั้นไถดเก็นกรุง
 เอาไว้ได้ไซ้นกกระทง
 เจ้านกกระทงก็บินไปเฮย

๓๒ กาเหว่า

๑ เจ้านกกาเหว่าเฮย
 แม่กาที่หงงรัก
 คามเอาเข้ามาเผื่อ
 ฌนอมไว้ ในรังนอน
 บีกเจ้ายังอ้อนคตอแคง
 พาดูกออกไปกิน
 ต้นเจ้าเหยียบง่าหรัาย
 กินกุงแดกินกุง
 กินแตวกก็โผมา
 ยังมีนายพราน
 ยกเอาปืนขึ้นต้อง

ไซ้ไว้ให้แม่กาพัก
 คิดว่าตูกในอุทร
 ไปคามเอาเหยื่อมาบ้อน
 ช้อนเหยื่อมาให้กิน
 ท้อแท้จะงอนบิน
 ที่ปากนำพระคงคา
 ปากก็ไซ้หาปลา
 กินหอยกระพงแมงดา
 จับที่ต้นหว้าโพธิ์ทอง
 เทียบเหยื่อม ๆ มอง ๆ
 จ้องถูกเอาแม่กาคำ

๓๕ วัตตสิงห์

๑ วัตตเขยวัตตสิงห์
 ดอกบัว^๕นบาน^๕แดง
 สาวน้อย^๕เขม^๕มมือ^๕เด็ด
 เด็ดได้^๕แต่^๕เกสร

มี^๕ต้น^๕กระ^๕ทิง^๕แทน^๕แก้ว
 อยู่^๕ใต้^๕นา^๕อ^๕ร^๕ร^๕
 ส^๕ระ^๕เห็ด^๕เจ้า^๕ยัง^๕อ่อน
 มา^๕โรย^๕ที่^๕นอน^๕อ^๕แม่^๕นำ

๓๖ วัตตสิงห์

๑ วัตตเขยวัตตสิงห์
 ช้าง^๕ต้น^๕จะ^๕ทำ^๕พ^๕าย
 กิ่ง^๕เด็ก^๕แดง^๕กิ่ง^๕น้อย
 เก็บ^๕ไว้^๕อย่า^๕ให้^๕พ^๕ัด

มี^๕แต่^๕ต้น^๕กระ^๕ทิง^๕ตาย
 ช้าง^๕ป^๕ต^๕าย^๕จะ^๕ทำ^๕เป็น^๕ก^๕ง^๕พ^๕ัด
 ก็^๕ค^๕่อย^๕ประ^๕ด^๕ม^๕ประ^๕ด^๕ัด
 ทำ^๕ไม^๕ก^๕ัด^๕ค^๕อ^๕แม่^๕นำ

๓๗ วัตตไทนต

๑ วัตตเขยวัตตไทนต
 เจ้า^๕ลูก^๕เขย^๕ค^๕ก^๕ย^๕าก
 ต้น^๕เข้า^๕โร^๕ช^๕ดำ^๕ดี

มี^๕ต้น^๕เข้า^๕โร^๕ช^๕ดำ^๕ดี
 แม่^๕ย^๕าย^๕ก็^๕พ^๕ร^๕าก^๕ถู^๕ก^๕สาว^๕หน^๕ี้
 ด^๕ง^๕แต่^๕น^๕ี้^๕จะ^๕โร^๕ย^๕รา^๕ เอย

๓๘ ลูกสาวชาวแพ

๑ ลูกสาว^๕ของ^๕ใคร^๕เอย
 น^๕ง^๕เร^๕ียง^๕อยู่^๕เค^๕ียง^๕แม่

ลูก^๕สาว^๕ของ^๕ชาว^๕แพ
 ค^๕ว^๕เจ้า^๕สุด^๕ห^๕าง^๕คา

ใครหนอที่รู้จัก
จะยากเย็นเป็นซ้ำ
กตางวันจะใช้เจ้า
ร่วมผูกแต่ร่วมหมอน

ช่วยชักให้เราหน่อยรา
หญิงคนนั้นก็ทำเนา
กตางคืนจะเคียดให้นางนอน
ร่วมที่นอนเจ้าคนเดียว เอย

๓๙ เตือนหงาย

๑ เดือนเคยเตือนหงาย
อุมเจ้าชนได้รัก
พิศแดดดาวไป
พิศแดดเดือน

ดาวกระจายทรงกต
ว่าจะพาไปชมเดือน
ดาวก็ไม่งามเหมือน
เหมือนนวดอุแม่น้ำ

๔๐ จะไปคดองข้าง

๑ วันเฮยวันนี้
ข้ามทุ่งเหวบาง
ข้ามเขินเนินไศต
ปากพิกร่องชม
มือข้างโน้นจะไหวก็
เก็บได้ ไส้หลังข้าง

พี่จะไปคดองข้าง
ข้ามเขามะโพรหม
ข้ามไม้ไพรพนม
มือก็ไหวชดอมพตาง
มือข้างนี้จะไหวห่าง
มาฝากเขวบางอุแม่น้ำ

๔๑ จะไปทำพลับ

๑ วันเขยวันน	พจะไปทำพลับ
พพบนางงามสรรพ	เจ้าคักนามารคแดง
ฝนฟ้าเจ้าซาเขย	เขยตงมาให้แรง ๆ
ไคเขยทงรากแดง	เขยทงทงอแม้นา

๔๒ ลูกสาวชาวเหนือ

๑ ลูกเขยลูกสาว	ลูกของชาวเมืองเหนือ
ทาชมนเปนเหนือ	ทำอะไรก็ไม่เปน
หุงเข้แต่ตะหม้อ	ดินพนัก่อเปนเกวียนเขน
บ้างก็ตูกบ้างก็คิบ	บ้างก็เปนทองเต็น
หุงเข้ก็ไม่เปน	หน้าชเต็นไม่มีชาย เอย

๔๓ เตือนหงาย

๑ เตือนเขยเตือนหงาย	ดาวกระจายแจ่มแจ้ง
ดาวน้อยเจ้าขอแม้ง	ให้เจ้าไปแต่พอทา
จะให้ ไปมากนั้	เขวมักจะค่อนว่า
ให้ไปแต่พอทา	เจ้าแก้วตาของเรียม เอย

๔๔ จะไปทำมิ่ง

๑ วันเขยวันนี้

ไปปะนางนมพวง

ฝนฟ้าเจ้าซาเขย

ให้เขย^๒ทงวากพดู

พี่จะไปทำมิ่ง

เจ้าตักน้ำมารดพดู

ตกตงมาให้ชุ่มๆ

เขย^๒ทงนวดตอแม่นา

ด
PL
4206.9
๓7๒34

๑๕

หมวดที่ ๒
บทปลอบเด็ก

๑ จิงใจ

๑ จิงใจเอ๋ย	มาได้สำเภา	หมาในได้เห่า
จิงใจคักน้ำ	หมาในได้ข้ำ	จิงใจคำหน้
ได้ก่ด้วยสองหัว	ทำขวัญจิงใจ	ให้ฮั่วให้ฮั่ว

๒ เเทงเตง

๑ เเทงเตงเอ๋ย	เทงเตงเรือตอย	มดตะนอย
ค้อยเรือเทงเตง		

๓ เเทงเตง

๑ เเทงเตงเอ๋ย	เทงเตงเรือตอย	ข้ายเรือเก็บหอย
มันก่ตอยเทงเตง		

๔ โพนเพน

๑ โพนเพนเอ๋ย	กระเด็นสายนาถ	นาชนท่วงมพาก
กระจายดอกพริก	อีแม่ระริก	อีแม่ระรอย

030362

29. JAN 1982

ตัดใบทองก้วย	มารองบายศรี	ระมัดนม
คัมของนางง	ย้ายคงเบ้าบี	กระดี่ระมัด
ย้ายคดคี่แฉ่ง	ค่างคาวปากแห่อง	ขุ่มตุ้มมาตุ
ตุดคคี่หุม	ตุดคคี่หมา	หกตัมปากแตก
ตุดคคี่น้ำแพรก	แตกเดี่ยวทำเนา	เจ้าเพรวนกกกระจอก
ผักบุงหญ้างอก	ทองหตางใบมน	ชนกัณยายมอญ
มีตปุระตุไต้กตอน	นอนเดี่ยวกตางวัน	โก่ขันเข็กเข็ก

๕ โพนเพน

๑ โพนเพนเฮย	ย้ายพ่อเพื่อนยาก	เขามาตู่ขันหมาก
พ่อรู้ฤยง		

๖ โงกเงก

๑ โงกเงกเฮย	หน้าท่อมถึงเมฆ	กระต่ายตอยคอก
ย้ายหมาทางงอ	กคคอกโงกเงก	

๗ เตื่อข้ามฟาก

๑ เตื่อข้ามฟาก	กินหมากกินพุด	เตื่อข้มักกระตุ
กินพุดใบเห็ดอง		

๙ จักรจ

- ๑ จักรจจักรเจ้า หย่างอกมมเขา จักรเจ้าชั้นไซ้
 ต้องมือเขารัด จักรจคักไหด

๑๐ ติงไซ้

- ๑ ถ้าติงไซ้ดัม จะคัมไซ้กิน ไซ้พดัดตกดิน
 ไครอย่ากินไซ้เนื้อ

๑๑ ไก่ว์แซน

- ๑ ไก่ว์แซนเดี่ย จะควนไปไร่ ลูกจะร้องไห้
 ควนไปควนมา

๑๒ แม่ไครมา

- ๑ แม่ไครมา น้ำตาไครไหด ได้เบียดองไฟ
 คืดกันแม่มา

๑๓ ตบมือ

- ๑ ตบมือแปะ ๆ จะได้กินปลา ไปถึงศาลา
 จะได้กินนม

๑๓ กา ๆ

๑ กา ๆ
มันได้ตุงนก
อี่แม่กำรำ

ได้ตุงมันมา
เขามาโยนเด่น
อี่กาหน้าดำ

เขยัดได้พก
อ้ายพ่อกาเด่น
เขาจำหน้าได้

๑๔ กา ๆ

๑ กา ๆ
ปลัดขยงูเตี้ยเกิด

ปุนาหนี่บงู

หน่าซันท่อมรู

๑๕ กาเขี่ยกา

๑ กาเขี่ยกา
จับได้ตุงนก
อี่แม่กำรำ

ได้ตุงมันมา
เขามาโยนเด่น
อ้ายตุงกาดำ

จะยัดได้พก
อ้ายพ่อกาเด่น
มันร้องกา ๆ

๑๖ กาเขี่ยกา

๑ กาเขี่ยกา
ไผ่มาคันไทร

บินมาไว ๆ

ไปจับคันโพธิ์

๑๗ ^๕นกเขียง

๐ ^๕นกเขียงเขย
^๕นกเขียงหัวโต
 ไปจับต้นชิง
 เขาค่าแม่ให้
 ไปจับต้นหมาก
^๕นกเขียงหัวโต

ไปเตยงควายเก่า
 ไปจับต้นโพธิ์
 เขาก็ยิงตงมา
 ไปจับต้นไทร
 เขาก็ตาดตงมา

ย้ายควายกินเข้า
 ร้องให้หิ้ง ๆ
 ไปจับต้นข่า
 โถดตาดาก
 จับต้นจำปา

๑๘ ^๕นกเขียง

๐ ^๕นกเขียงเขย
^๕นกเขียงกินหนอน
^๕นกเขียงหัวโต
 เขายิงตงมา
 ไปเกาะต้นตะไคร้

มาเตยงควายเก่า
 ไปเกาะต้นหมอน
 ร้องให้หิ้ง ๆ
 ไปเกาะต้นข่า
 เขาเอาได้หม้อแกง

ย้ายควายกินเข้า
 ไปนอนต้นโพธิ์
 ไปเกาะต้นชิง
 เขาค่าแม่ให้

๑๙ ^๕นกเขียง

๐ ^๕นกเขียงเขย
^๕นกเขียง โทนกจุก
 เจ้านกอัญชัน
 ก็มาพร้อมกัน

มาเตยงควายเก่า
 อ้ายนกช้ออก
 มันไปตวัดมนต์

ย้ายควายกินเข้า
 มันไปทำขวัญ
 นกกระยางกางฝน

๒๐ เด็กเข้พาย

๑ เด็กเข้พาย
โยกเขาโยกเขา

นายเข้โยก

นายห้วะโทก

๒๑ เด็กเข้พาย

๑ เด็กเข้พาย
นายโยกไม่ไหว
โยกไปโยกมา

นายเข้โยก

ช้กัค้มพายได้

ไปถึงดำมโคก

ใส่ห้คังโปก

๒๒ ตะล่งคั้งแซ่

๑ ตะล่งคั้งแซ่
เขาก็วางขายตง

เขาแห่ขายมา

มาถึงค่าตา

๒๓ หัดเข้

๑ หัดเข้
ค้อยคั้งหน้หนอด ๆ

มะเดยกั๊ย ๆ

ค้มค๊ะค้มค้อย

๒๔ บักกะทาวา

- ๑ บักกะทาวา หวานน้อยคาบกะตา ตักกะผลุงตุงเหม่ง

๒๕ กระต่าย

- ๑ กระต่ายคิดแล้ว ยายแก้วคักตอง คุบป่อง ๆ

๒๖ อีแ้ว

- ๑ อีแ้วแท้แท้ ตัวน้อยบอกแม่ ว่าจะแห่เข้าบิณฑ
แหวนทองของเขา รุดเขาไปสิ้น

๒๗ กูก ๆ ไก่

- ๑ กูก ๆ ไก่ เียงตูกจนใหญ่ ไม่มันมิให้ตูกกิน
ตูกร้องเจ๊ก ๆ แม่ก็เรียกไปคู้ดิน ทำมาหากิน
ตามประสาไก่ เอย

๒๘ คู้คู้

- ๑ คู้คู้เอย อยู่ในไร่ไม้ไผ่ เห็นคนเดินไป
ร้องเรียกกินหมาก คู้คู้เพื่อนยาก กินหมากด้วยกัน

๒๙ ตักตัก

- ๑ ตักตักเขย อยู่ในรูตักแก อึ้งข้างแดนแร
 ตักแกแดนไป ครอบงำได้ไม้ กระจายผายผัน
 นกแก้วจับกิ่งจันทน์ นกเบญจวรรณพาทิ นกขมันอินทรี
 นกโรว์สัตว์

๓๐ ตะเตงหนึ่ง

- ๑ ตะเตงหนึ่ง กระทบคิ่งปรก
 หนึ่งผ้าใส่สะตือ มีขกัถ้อชวยพก

๓๑ ไต่

- ๑ ไต่เขย ไต่ มาไต่ไขแกง เอาไฟแดง ๆ
 มาแยงกัน ไต่

๓๒ ทวิตติตตี

- ๑ ทวิตติตตี เสรษฐู๋คงยศ จะไปดำเตียง
 เสร้มียงก็หมด เสรษฐู๋คงยศ อดเข้าแกง เขย

๓๓ ทวิตติตตี

- ๑ ทวิตติตตี เจ้ามากับพี่ เจ้าจะไปกับใคร

๓๔ แหะแหง

- ๑ แหะแหงเฮย ไปเที่ยวหุดงแม่ ว่าจะกินนมใคร
กินนมคักกะแตน หุดงเบนท้องใต้

๓๕ จับปูดำ

- ๑ จับปูดำ ขยำปูนา จับปูม้า ปาปูทะเล

๓๖ เมื่อโน้น

- ๑ เมื่อเคยเมื่อโน้น คโมยเข้าปัดันพระฤๅษี
เข้าของสิ่งใดก็ไม่มี นวยได้ฝาตะมี้ก็เหาะไป

๓๗ เนิบเนียน

- ๑ เนิบ ๆ กินเข้าไม่เนียน กินปลาเปล่า ๆ
พ้อแม่เขาว่า ทำตาขาว ๆ

๓๘ โตงเตง

- ๑ โตงเคงโตงเว้า กินแต่ของเขา ของตัวเก็บไว้

๓๙ กระปะกะปุด

๑ กระปะกะปุด

เจ้ากินเข้ามุด

กับหน้าแกงเตี๋ยง

๔๐ หมบหมีบ

๑ หมบหมีบคืบชน
กินแดงโมติบ

มนใหม่ให้หา

เดชมาคั่วแดง

๔๑ ไครอิมก่อน

๑ ไครอิมก่อน
ต่างถ้วยต่างขาม

คูโชนคูหนัง

ไครอิมที่หลัง

๔๒ ขย่องก่องกรอย

๑ ขย่องก่องกรอย
อ้ายแมวกินปลา
คิคักันพ้อเนรอ้ายไฟใหม่ฝอย
หมวกัดกะโพ้งกันตุ๊กชั้นหลังคา
อะไรยัน ๆ

๔๓ หัวปลาก

๑ หัวปลาก
เยี่ยวรดผ้า
นอนกะเจี
ควายชวิดปุอยากซ้างเหนียว
นอนกะบ้ำ
เจีวุ่นวายนอนคนเดี่ยว
ทำได้
นอนกะควาย

๔๔ หัวได้น

๐ หัวได้น ๆ
ไล่หัวได้น

โกนหัวใหม่

ควักคี้ไก่

๔๕ หัวจุก

๐ หัวจุก
นั่งไหว้กระจงห่งอง

คดุกหน้าปตา

เห็นคี้หมา

๔๖ ข้าเจ้าหงษ์

๐ ข้าเจ้าหงษ์เอช
พี่ไม่ทุกขพี่ไม่ยาก

บีกเจ้าอ่อนร่อนดง
พี่ไม่จากหนุแดง

เข้าในดงขุมแดง

๔๗ ข้าเจ้าหงษ์

๐ ข้าเจ้าหงษ์เอช
พี่ไม่ทุกขพี่ไม่ยาก

บีกเจ้าอ่อนร่อนดง
พี่ไม่จากอนแก่

เข้าในดงตะแก

๔๘ โหนชิง โหนข้า

๐ โหนชิง โหนข้า

เจ้าพระยาหงษ์ เอช

๔๙ เด็ก ๆ เอ๋ย

๑ เด็ก ๆ เอ๋ย
ช่วยกันเทงเตื่อ

อย่าเพื่อนนอนหลับ

ถูกชนคักกรับ

๕๐ หม่อมเหมง

๑ หม่อมเหมงเฮย
ตงเรือท้ายวัง
เจ้าชรวหัววัง

ถือพายตงเรือ
ตีปทกนหน้า

แห่หม่อมเหมง เฮย

จะไปบ้านเหนือ
ร่วมระยักันหลัง

๕๑ หนูปหนึบ

๑ หนูปหนึบ

คืบอ้อย อร่อย

อรุ่น จุ่นจุ่น

๕๒ โย่นโหยน

๑ โย่นโหยนโยน
ข้างเด็กข้างใหญ่
นางเมียด่นฐู

มะพร้าวตูกโทน
ดอกไม้พยามาต
คัตไม้กะทุ

โยนเข้ากอไผ่
เจ้าผัวทำงาน
เอาใจร้องนอน

๕๓ โย่นยาว

๑ โย่นยาวเฮย
ไปช่วยกันโย่นยาว

ค่างคาวกนกด้วย

มารับพี่ด้วย

๕๔ มดิงมดอง

๑ มดิงมดอง	เด็กคะนองไม้พอกที่	แกงปลากระดี
น้ำโหลงเหลง	คนชนเอง	โทษใครไม่ได้

๕๕ เจ้าการะเกด

๑ เจ้าการะเกด	เจ้าขี้ม้าเทศ	จะไปทำยวง
ชักกฤษออกแกว่ง	ว่าจะแทงฝรั่ง	เมียห้ามไม่ฟัง
เจ้าการะเกด เอย		

หมวดที่ ๓

บทเด็กเล่น

๑ ขตุ

๑ ขตุกต่างนา
ขอระแอ็รช

ขตุคักแก
ขตุแจเท่งแจ

ขมุกคนแก

๒ ขตุ

๒ ขตุกต่างนา
ถ้อไม้ออแฮ
ขอระแอ็รช

ขตุคักแก
ขย่มอคนไหน
หัดจอระแอ็ด

ขมุกยายแก
จำไว้ให้แน่
หัดจอระแอ็ด

๓ รี ๆ เข้าสาร

๑ รี ๆ เข้าสาร
เก็บเมียใต้ขุนรำน

ต้องทนนานเข้าเมด็อก
พาดเขาคนข้างหลังไว้

เด็กท้อ้งไมตาน

๔ หุเอียงกาง ๆ

๑ หุเอียงกาง ๆ
เฉยะบงเข้าสาร

หางเอียงรี ๆ

มาร้องจู้จู้

๕ ไก่ตั้ง

- ๑ ไก่ตั้งไก่ค้อ ไก่พ้อไก่ชน ไก่ถอนขน
ไก่ตงหม้อแกง

๖ ไก่ถอนนมต

- ๑ ไก่เขยไก่ ไก่ถอนนมต ไก่ถอนไม้ต
มดกัดไก่ตาย

๗ เขย้งเกงกอย

- ๑ เขย้งเกงกอย เห็นวัวกินอ้อย ที่ไหนบ้างเนื้อ
วัวดำฤ้วแดง ตกน้ำแกงตาย
วัวแดง ตกน้ำครำตาย
วัวดำ

๘ งูเขย

- ๑ งูเขย กินน้ำบ่อไหน
กินน้ำบ่อทราย ย้ายไปก็ย้ายมา
กินน้ำบ่อไค้ก โยกไปก็โยกมา
กินน้ำบ่อหิน บินไปก็บินมา
กินหัวกินหาง กินกลางตลอดตัว

๙ ข้างเขยข้าง

๑ ข้างเขยข้าง	ตัดเต่าร้าง	ข้างกินใบไม้
วัวกินหญ้า	ม้ากินธัญพืช	เจ้าตั้งขี้คิดขี้ไชย
ทากมันเห็ดของอ่อน	บุหรี่ปาหรัน	นางจันท์คะตะมะ
นางต้นหน้าแกะ	โจ่งจะกะโจ่งถึง	

๑๐ ข้างเขยข้าง

๑ ข้างเขยข้าง	ตัดเต่าร้าง	ข้างกินใบไม้
วัวกินหญ้า	ม้ากินธัญพืช	เจ้าตั้งขี้คิดขี้ไชย
นกกมันเห็ดของอ่อน	มาตะเหวย	มาตะวา
มาแต่ป่า	รอยค้นโค ๆ	เขาให้เกี้ยว ๆ

๑๑ ผัดเจ้าพ่อ

๑ ผัดเจ้าพ่อ	เข้าเหนียวสองห้อง	ไม่พอกันกิน
--------------	-------------------	-------------

๑๒ ผัดพ่อผัด

๑ ผัดพ่อผัด	ข้างงาวัด	แทงคนไม่เข้า
-------------	-----------	--------------

๑๓ ใต้ให้ทัน

- ๑ ใต้ให้ทัน ให้มันสองหัว ให้ผัวสองคน

๑๔ ใครใต้ให้ทัน

- ๑ ใครใต้ให้ทัน ให้น้ำมันดิบขวด ให้ถวดดิบตา
ให้มาดิบหาง ให้ข้างดิบหัว ให้หัวดิบหลัก
ให้ประภูถดิบอัน ใต้ให้ทันเถิดไว

๑๕ หื้อหื้อชวัญ

- ๑ หื้อหื้อชวัญ พาเมียไปค้าย ไปช่วยแรงกัน
เข้าเหนี่ยวสองหื้อ ไม่พอกดวงวัน

๑๖ ฮีย้อหื้อชวัญ

- ๑ ฮีย้อหื้อชวัญ ชักสายยนต์ เขากันจนกัน

๑๗ ไม้หนึ่ง

- ๑ ไม้หนึ่งไม้นอง เข้าพองเข้าเจ้า หัวนกหัวเหี่ยว
เข้าหตามคักเนื้อ

๑๘ นักเขี้ยว

๑ นักเขี้ยวกระเทยก็ร้อย	(ต้องร้อย)
อ้อยก็ตีบ	(ต้องตีบ)
หมากคืบก็คั่น	(ต้องคั่น)
ปล้นก็ทะเลาย	(ต้องทะเลาย)
ผ้าตายก็ผืน	(ต้องผืน)
ฝืนก็มัด	(ต้องมัด)
ไม้กตักก็เต็ม	(ต้องเต็ม)
เข็มนักกระบอกล	(ต้องกระบอกล)
หมากถอกหรือหมากยั้น	(หมากยั้น)
พินหัวนกก็	

๑๙ ทารอดปอดแฉ่ง

๑ ทารอดปอดแฉ่ง	ผัวนางแมงดา	หกต้มหกตุก
ผัวนางตุ๊กกะตา		

๒๐ ณะป้อย

๑ ณะป้อยแม่นางป้อยเฮย	ใครใช้ ใครสอย
ไปซื้อหอยตามเพ็ง	ขายเจ๊กมันมาก
มันจะตากเข้าแกง	

๒๑ แม่ว้าย

๑ แม่ว้ายเมวี่ แม่ปวดท้องที่ กระโดดตงหน้า

๒๒ โพงพาง

๑ โพงพางเขย ปลาเข้าตอด ปลาดคาบตอด
เข้าตอดโพงพาง

๒๓ ชุ่มมรตี

๑ ชุ่มมรตี ระวงค์ตองตี จะตองปลาเต๊ะ

๒๔ ตะเข้ตะโขง

๑ ตะเข้ตะโขง อยู่ในโพรงประดัก ตะเข้พันหัก
กัใดใครไม่เข้า

๒๕ จัจจัจจวต

๑ จัจจัจจวต เขาตูกไปบวช ถึงวัดถึงวา
ควนตักถอกมา ตั้พะตุนจุนจุน

๒๖ จ้าจมะเขือเปราะ

๑	จ้าจมะเขือเปราะ	กะเทาะหน้าแว่น	พายเรือแอ่น ๆ
	กะทังคันทุ่ม	เห็นเด็กหนุ่ม ๆ	ดีเนือดีใจ
	ขอค้ายขอใหม่	เย็บผ้ายายชู้	เขาให้กาดดี
	เขาคู้ใหม่งครุ่ม	ขย่มหน้ากตอง	นางถ่ายบัวทอง
	อาบน้ำท่าไหนด	อาบน้ำท่าวัด	เขาแบ่งไหนมืด
	เขากระจกไหนต้อง	เย็บม ๆ มอง ๆ	เจ้าชนมทองร้องเนื้อ

๒๗ จ้าจตอกเข้มน

๑	จ้าจตอกเข้มน	มาเต็มคอกหมาก	เปนครกเปนตอก
	ให้แม่ยายตำเข้า	เปนน้ำเต้า	ให้แม่ยายเคียงชด
	เปนชะมด	ให้แม่ยายฝนทา	เปนคอกจ้ำปา
	ให้แม่ยายเค็ดทัด	เปนไม้กัถัด	ให้แม่ยายเคี้ยมผสม
	เปนอ้ายพรหม	เขาชกหัวไซ้	เปนอ้ายใหม่
	เขาชายหัวกิน	เปนอ้ายอิน	เขากินหัวเดียว
	ร้องให้รักเมีย	กระโด่งโห่ง	

๒๘ จ้าจเม็ดขนุน

๑	จ้าจเม็ดขนุน	ผู้โตมับบุญ	ได้กินดำรับ
	ผู้โตตบปลับ	กินวางหมาเฝ้า	ข่มมะตัม

ซ่มมะเบ๊น มะปรางออกดอก มะกอกออกฝัก
 ผัวไม่รัก จะโทษเอาใคร

๒๙ จ้าจมะเซ็ชพวง

๑ จ้าจมะเซ็ชพวง เห็นชาวบางหวดง มาทอดก้ามกั้ง
 ก้ามกั้งเฮย มาร้องแหว ๆ มาด้อยดอกแค มาแห่ยุบ
 ชั้หนคายเบ็ง ชั้แรงตกใจ บินไปเผยบัมยาบ
 จรเซ็ดากหาง นกยางบินปรีช

๓๐ จ้าจไบไฟ

๑ จ้าจไบไฟ โดนไบไม้ ตะเซ็ชชไน
 แมงดาชนพัก ชัยเซ็ชวซาหัก ยักชนยักตง

๓๑ จ้าจคอกแคก

๑ จ้าจคอกแคก ยอกแยกปตาไหล ใหจตรงไหน
 จะไซตรงน

๓๒ ชักด้าว

๑ ชักด้าวเฮย มะนาวโคงเตง ชุนนางมาเอง
 ว่าจะเล่นชักด้าว มือใครยาว ด้าวได้ด้าวเขา
 มือใครสั้น เขาเถาวัดยัคต่อเข้า

๓๓ แก้วตะตะผุย

- ๑ แก้วตะตะผุย เอาตุ๊กเซยกอดนอน หัวของเจ้าคก
ก็มายกใต้หมอน ไหย้าไหยวบ ไม่ทันถึงขอบ
ก็เป็นตัวจิ้งจก

๓๔ ไครตต

- ๑ ไครตต ก้นเห็นากันหนอน พระอินทร์ถือศร
ขึ้นมาได้พัน ดวงจันทร์ดับบอ ยอบั้งยงเบียดเดยวมืด

๓๕ มตตะนอย

- ๑ มตตะนอย ค่อยกันขัน คนไหนยังพัน
คนนมหตต

๓๖ มตตะนอย

- ๑ มตตะนอย ค่อยใบพดู ไครมาแดง
คนนมหตต

๓๗ กะเกย

- ๑ กะเกยดำงู ไครมาแดง เขาถูกชอกก่อกน
ดาวคีร์พ่นอง ทิดค้องแดงเม เตเพหัวหอม
กระท่อมคิงเปรี๊ยะ

๓๘ กะเกย

๑ กะเกยเตยตะ

กึ่งกะมุกไม้

๓๙ ตุกติก

๑ ตุกติกกระทั่งไม้ หัวโหดกระทั่งเผา กินกึ่งตามมา
กินปลาดาคาเปราะ เผาหรือโผง

๔๐ โยช้ำ

๑ โยเขยโยช้ำ	ทำนาหนของปลด้อง	แม่ควายมีท้อง
ออกตุกเป็นพันชู้	ขนมทอคมัน	ต้องอินดิบเบีย
ไปซื้อไก่เคี้ย	มาถวายเป็นโพธิ์	คโมยดักโก
กับโอท่านไป	เขาจับตัวได้	ที่หัวเมืองคู้ค
หน้าแข้งเป็นผี	จุมุกเป็นไฟ	เขาเขียนด้วยไม้
กตัญญูไม่กตัญญู	ไม้ขมบับบับหัว	กตัญญูแล้วกตัญญูแล้ว

๔๑ แมงมุม

๑ แมงมุมเขย	ขย่มหลังคา	ตุกเจ็บหนักหนา
วางตุกเดี่ยวเกิด		

๔๒ ผงเข้าตา

๑ ผงเข้าตา
ให้แมงดากิน

แมงดาหิบบอก
จะกัดเข้าคอก

๔๓ จูบแจง

๑ จูบแจงเอย
ให้แม่ยายกิน
นกกะทูกายห้า
เจ้ากระสุนทอง เอย

แม่ยายร้องเรียก
แก้ทอดกระสุน
ข้างวงข้างงา

มากดเข้าเบียด
บัตร์นบัตร์ยุง
ออกมาให้สั้น

๔๔ บิดตา

๑ บิดตาไม่มีด
ได้เข้าเม็ดเดียว

ตารพิศม์เข้าตา
พ่อแม่ทำนา

๔๕ ข้ายโมง

๑ ข้ายโมงเอย
ซัอนห้อยไว้ไหน

กินเข้ากระอะไร
เอาไว้ตักด้วย

กินเข้ากระไข่
ได้ทันฤาไม่ทัน

๔๖ นกกระจอก

๑ นกกระจอกจอกจอก
นกเขียงเลี้ยงได้เปนนายโรง

อยู่ในกระบอกไม้
นกคตังโคตงเปนนางเอก

๔๗ นกกระจอก

๑ นกกระจอก	กินดอกไม้เด็ด	ตัวแก่แม่ใหม่
จะได้ผัวเด็ก		

๔๘ หahaha

๑ หahaha	มีหน้าบัดดี	เจ้าของเขามี
มานั่งไผ่ผ่น	ถ้าต้มคะเน	แขวนเปิดไม้ทั้น

๔๙ มัดตัว

๑ มัดตัวเจ้าเอย	มัดคั้นข้าวหอย	ซ่อนเด็กกักตายน
อยู่ทักคั้นซ่อนดอก	มัดตัวไม่บอก	ซ่อนพันกินหมก

๕๐ ะไวโนโต

๑ ะไวโนโต	ซ่มโอบอก	ะไวโนจอก	เข้าดอกขวัน
ะไวโนซัน	มะคั้นแซ	ะไวโนแคว	ไหเหต่าไหยา
ะไวโนผ้า	จำปาซ่อนกลืน	ะไวโนไคดิน	ขมันเหตั่งซ่อน
ะไวโนไคหมอน	เด่นห้ผัวรัก	ะไวโนกตัก	เหตั่งไฟตาเถร
ะไวโนเลน	กระเบนคัมย้า	ะไวโนแดงดำ	มะกดำคาหนู
ะไวโนรู	บุ่ม้าบุเท	ะไวโนเปิด	ขนมแม่ดูซ่อน

๕๑ แม่ศรีสาต๊ะ

๑ แม่ศรีเอษ	แม่ศรีสาต๊ะ	ยกมือไหว้พระ
ว่าจะมีคนชม	จนกัวเจ้าค้อ	จนค้อเจ้ากตม
ซักผ้ามีคนม	ชมแม่ศรี เอษ	

๕๒ แม่ศรีสาหงษ์

๑ แม่ศรีเอษ	แม่ศรีสาหงษ์	เชิญเจ้ามาตง
เอาแม่สร้อยทอง	เชิญบีเชิญกตอง	เชิญแม่ทองศรี เอษ

๕๓ แม่ศรีสาคร

๑ แม่ศรีเอษ	แม่ศรีสาคร	นมยานหน้าอ่อน
ผิวร่างเจ้าไว้	กระดิกข้างน้อย	เปนทองคำเปลว
เชิญมาเร็ว ๆ	เกิดแม่ทองศรี เอษ	

๕๔ คนทรง

๑ คนเอษคนทรง	รูปร่างบรรจง	เขามาตกแต่งไว้
ดูหน้าเจ้าขาว	เหมือนดาวปกไข	ช่างงามกะไร
เทวดาสวรรค์ เอษ		

๕๕ คอกไม้

- ๑ คอกไม้ห้อยหู ถิ่นมยุห้อยบ่า คนทรงเขามา
อย่าช้าเฉยเฉย

๕๖ ขอเชิญเสด็จ

- ๑ ขอเชิญเสด็จเฮย ไซ้ไม่เคยอยู่เมื่อไร
พอมาค่อยเรือกักตัวจะช้า พอมาค่อยม้ามะโนมัย
มาแต่ข่อย่าแฉะข่อย่าเวี่ยน ข่อย่าให้เปิดองเทียนเปิดองไต้
มาแต่กัจะหน่น้องไป ใครเคยจะรู้ว่าเสด็จมา เฮย

๕๗ เชิญพระองค์ดีทิด

- ๑ เชิญเฮยเชิญตง เชิญพระองค์ดีทิด องค์ไหนศักดิ์ดีทิด
เชิญเทวฤทธิตงมา เข้าตู่หน้องช้า เจ้าตาดำ เฮย

๕๘ เชิญพ่อบุญคง

- ๑ เชิญเฮยเชิญตง เชิญพ่อบุญคง มาตงโรง เฮย

๕๙ ผีตง

- ๑ ผีตงแก้วโหวย ผีตงแก้วดา ตงมาไม่ได้
ไต่ไม้ตงมา เรียกวหนามพทรา เกี้ยวผ้ามี่ปอง
มีหมากกัซอ มีพลุกกัซอ ยกเขียนชนทอง
มารองเข็ดหน้า

๖๐ หนู

๑ หนู ๆ
 เขาไม่ชอบทัม
 ท้อแท้รังไก่อ
 จะทอดตะพาน
 มาเดินทางเก่า
 ๕ ๕
 เคยหวามากเคยหวต
 มาทางสองฝั่ง
 ที่เชิงมันตาย
 มันไซไต่ซอน
 เมื่อมันจะไป

หนูมาแต่รู้
 กับแจกับแจ
 กินแต่ไซ
 ให้นางหนูเดิน
 พบพี่น้องเจ้า
 ๕ ๕
 โพล่ทั้งสองแก้ม
 ดอกไม้ดอกบัว
 จมูกมันงอน
 เมื่อมันจะนอน
 มีรูไต่เตย

จะต้องกำกับ
 หนูท้อแท้
 เขาเปิดกรของรัง
 นางหนูไม่เดิน
 กินเข้ากระดาร์หนู
 ๕ ๕
 ซ้อมผ้าตายแถม
 เป็นหัวปลาดากราย
 เมื่อมันจะไซ
 มันนอนไต่ไม้

๖๑ นางหนูปากขวด

๑ นางหนูเอย
 ย้อยแกมย้อยคาง
 นางหนูไม่เดิน
 กินเข้ากระดาร์หนู
 ๕ ๕
 ซ้อมผ้าตายแถม
 เป็นหัวปลาดากราย
 เมื่อมันไซ
 มันนอนไต่ไม้

นางหนูปากขวด
 จะตัดหนทาง
 มาเดินทางเก่า
 ๕ ๕
 เคยหวามากเคยหวต
 มาทางสองฝั่ง
 ที่เชิงมันตาย
 มันไซไต่ซอน
 เมื่อมันไป

มีหนวดหยอมแหมม
 ให้นางหนูเดิน
 พบพี่น้องเจ้า
 ๕ ๕
 โพล่ทั้งสองแก้ม
 ดอกไม้ดอกบัว
 จมูกมันงอน
 เมื่อมันนอน
 มีรูไต่เตย

๖๒ ถึงดม

๑ ถึงดมเคย

มาตัดดอกจิก

ทวงเบียดทวงเข้า

มาอมเข้าพอง

เจ้าพระยานกพริก

ให้เจ้าถึงดม

เด็กน้อยทั้งต้อง

เจ้าพระยานกเขา

๖๓ นางแมว

๑ นางแมวเคย

รดหัวนางแมวบ้าง

ให้ถูกทั้งเข้า

อ้อยดำดะยี่ดิบ

ตุกดำวโต ๆ

ตุกไม้อย่าให้แพง

ฝนก็เทตงมา ๆ

ท่านให้ขอฝน

ขอเบียดค่าจ้าง

อย่าให้เข้าตายฝอย

ไปขอหมากคิบ

เร่งให้มัดตุก

ทำตาแดง ๆ

ให้ช้อน้ำมนต์

ห้ามนางแมวมา

เข้าเกวียนนระต้องร้อย

ถึงเมืองไซโย

ทั้งเขาก็ให้ตุก

ร่อนรับร่อนเร่

๖๔ จันทรเจ้า

๑ จันทรเจ้าเคย

ผูกมือของข้า

ขอเกาธ

เตียงน้องข้าเกิด

ขอยายมี

ขอเข้าขอแกง

ขอช้างขอม้า

ไหของขานั่ง

ขอยายเกิด

เตียงคัวข้าเอง

ขอแหวนทองแดง

ไหของข้า

ขอยายตั้ง

เตียงน้องข้าที่

๒๕ จันทรวैया

๑. จันทรวैया	ขอเจ้าขอแกง	ขอแหวนทองแดง
ผูกมือน้องข้า	ขอช้างขอม้า	ใ้ของข้า
ขอเกาธ	ใ้ของขามัง	ขอเตี้ยคัง
ใ้ของข้านอน	ขอตคร	ใ้ของข้าดู
ขอยายช	ใ้	ขอยายเกิด
ใ้	เดียงน้องข้าเกิด	
เดียงตัวข้าเอง		

๒๖ เทวะตา

๑. เทวดาวพาท	ฝนฟ้าไม่ตก	อกตกจะแตกคราก
ผดกำมดำมาก	ตูกนักไม่ว่า	ชนเข้าในนา
ชนปลาในน้ำ	เข้าโทษเข้าฟ้าง	ผดไม้หนานา
ขอเชิญแมวมมา	ว่าจะให้ขอฝน	จะขอน้ำมนต์
รดหัวแมวมบ้าง	ขอเบี้ยค่าจ้าง	หามนางแมวมมา
ใ้ลูกทั้งเข้ากดำ	อย่าให้ตายฝอย	เข้าเกวียนตะตองร้อย
อ้อยดำดะยี่สิบ	ไปซื้อหมากคิบ	ถึงเมืองไซโย
ตูกสาวโต ๆ	เร่งใ้มีตูก	ทั้งเข้ากใ้ลูก
ตูกไม้ขยู่ใ้แพ่ง	น้ำตาแดง ๆ	ร่อนรับร่อนเร่
ฝนก็เทลงมา ๆ		

๒๗ บันเมฆ

๑ บันเมฆเดี่ยก่อน	มีตครดำมวัน	หิวฉันชนกัน
ฝนก็ถล่มลงมา	นางแมงหางหอด	ตดอดหางยาว
ดีเท่าดำแดง	แมงกินปลาอย่าง	แมงกินปลาแห้ง
ฝนตกน้ำแดง	อยู่ที่คันตะเคา	เขียนทงรากเขา
ปลาหดปลาไหล	ปลากะทิงจิ้งใต้	อยู่ที่ในท้องนา
นางเมฆดาเคย	มาจากเมืองบน	ท่านให้ข้อฝน
ฝนก็ตกลงมา ๆ		

๒๘ ฝนตก

๑ ฝนตกแดดออก	นกกระจอกเข้รัง	แม่หม้ายได้เดื่อ
ถ่อเรือไปคูหนึ่ง		

๒๙ พระจันทร์เจ้าขา

๑ พระจันทร์เจ้าขา	ดิฉันถามข่าว	พระจันทร์โศกเศร้า
ดิฉันเปนทุกข์	พระจันทร์เปนสุข	ดิฉันตั้งบาย
พระจันทร์เดือนหงาย	ดิฉันเที่ยวเดิน	เดือนมืดไม่เห็น
ดิฉันนอนเดี่ยว		

